

АЛХИД

Звук
Листи

„PIONER“
zur. nəşriyyatı
Bakı—1939

NIZAMI

Azərbaycan xalqının böyük dahi şairi Nizami XII əsrdə yaşamışdır. İlas Nizami 1141-ci ildə Gəncə şəhərində (ind ki Kirovabad) anadan olmuşdur. Onun atası Jusif Gəncə şəhərindən, anası isə adlısanlı kürd qızı olmuşdur. Nizami hələ uşaq yaşında ikən atası ölmüş və anasının himayəsi altında yaşamaya başlamışdır. Nizamidə uşaqlıqdan butun elmlərə həvəs ojanmış və ərəb, fars, Yunan dillərini öyrənmişdir. Şeir yazmağa ilk gənçlik yaşlarından başlamış və ömrünün axırlarına qədər şairliklə məşğul olmuşdur.

İlk yaradıcılığa qəzəl, qəsidə, rübai ilə başlayan Nizami sonralar öz zəngin poemaları ilə dunya ədəbiyyatı xəzinəsini bəzəmişdir. Bu poemalardan ancaq beşi bizə

08589

gəlib çatmışdır. Bu beş əsər «Sirlər xəzinəsi», «Xosrov və Şirin», «Lejli və Məcnun», «Jeddi gözəl» və «İskəndərnamə» poemalarından ibarətdir.

Bu əsərlərində Nizami Azərbaycan xalqının patriotizm ruhunu düşmənlərə qarşı qəzəb və uryanlığa və qəhrəmanlıq xüsusiyyətlərini gözəl bəjələrlə ifadə etmişdir.

Nizami xalq şairidir. O bytyn həyatı boju xalqa sadıq olmuş və ona xidmət etmişdir. Nizaminin özy əsərlərinin birində deyir ki: «Biz çalışmaq ucun, jaramaq ucun xalqa, yzərində jasadıqlıqımız torpağa xidmət etmək ucun jasaqlıq».

Nizami istismara, haqsızlığa və zülmə qarşı çıxaraq, azadlıq patriotizm və şəərəfli əmək məsələlərini irəli sürmüşdür.

Nizami poeziyanın böyük gənəşidir. Onun mirvari danələri kimi inci şeirləri, dnyja ədəbiyyatının ən gözəl misralarına təşkil edir. Şairin jaramıqlıqlıq Azərbaycan xalqının folqloru ilə ajrıqlmaz surətdə bacır

lıdır. O, öz əsərlərini xalq ədəbiyyatının ən gözəl səzlərlə bəzəmişdir.

Nizamini öz ana dilində jamağa qojmurdular. Buna görə o xalq ruhunu bytyn dolğunluğu ilə ifadə edən əsərlərini fars dilində jamağa məcbur olmuşdur.

Nizami həyatının cox jarysın Gənçə şəhərinin jaxınlıqlında tikdirdiği «Somədə» (daxmada) kecirmiş və burada vəfat edərək şəhərin kənarında basdırılmışdır.

Nizaminin xatirəsi həmişə Azərbaycan xalqının qəlbində jasaqlıqdır.

Nizami

GƏLƏÇƏK NƏSLƏ XİTAB!

Bu kənddə mən kimi coxdur jatanlar,
Hec kəs düşünməz ki, burda adam var!
Ej daqlar kəkliji! Jad et məni sən,
Qəbrimin ıstıyndan gəlib kecərkən,
Gör, tyrbəmdə bitən vəhşi otlar,
Düşən baş daşym səjrə gəl barı!
Məzarım pejinlə ortaləçəkdir,
Ruzgarın əlilə səkyləçəkdir....
İtib batacaqdır o zaman qəbrim,
Məni anmajaçaq myasirlərim.
Sən ej təzə kəkl k, daqlar gəlini!
Məzarım ıstıynə qojuv əlini,
Mənim pak ruhumu jad edəcəksən.
Qəbrimə göz jaş axıtdıqça sən,
Mən də bu həsrətlə gözlərimdə oğam

Göjlərdən ıstıynə nur təkəcəyəm.
Hər arzun, diləjin nəjsə dynjada,
«Amin» deyəəcəyəm, jetiş murada.
Salam göndərdikçə yrəkdən mana,
Salam jetirərəm hər salama.
Mənincin göjlərə sən iyksələndə,
Sənin cin jərlərə enərəm mən də.
Əzyn tək diri bil məni çahanda,
Mən də çanlanaram sən çanlananda.
Uzaq tutma məni dost məclisindən,
Mən səni gərəərəm, gərməsən də sən!

Cevirəni: S. VURQUN

Nizami

AZ DANŞMAQIYN GÖZƏLLIJI

Sözün də su kimi lətafəti var,
Hər sözy az demək daha xoş olar.
Bir inçi saibə varsa da suda,
Artıq iciləndə dərd verir su da.
Inçi tək sözlər sən, az danş, az din,
Qoş az sözlərinlə dənizə bəzəsin.
Az sözün inçi tək mə'nasə solmaz,
Cox sözün kərpic tək qiyməti olmaz!
Əsli təmiz olan saf mirvarələr,
Suja və torpağa min bəzək vurar.
Jyz ulduz jansa da göylərdə inan,
Bir gynə baş əlmək xoşdur onlardan.
Göjdə parlasa da nə qədər ulduz,
Gynəşdir isidən aləmi jalməz.

Cevirəni: S. VUROJUN

Nizami

OQLUMA NƏSIHƏT

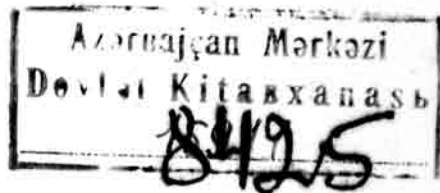
(bir parca)

Sən ej on dörd yaşım! Hər elmə jətgin!
Gözündə əksi var iki aləmin!
Jeddi yaşar oldun o zaman ki sən,
Acıbdən gyl kimi, şadlandı cəməm.
İndi ki, catməşdə yaşın on dördə,
Başın sərvi kimi durur göylərdə.
Qəflətdə ojnama, qejrət vaqtdə,
İndi hynər vaqtdə, şöhrət vaqtdə.
Uçalmaq istəsən, bir kamala cat,
Kamala ehtiram göstərər həjat.
Uşaqkən əslini sorsalar bir az,
Ajaç bar verəndə çinsi sorulmaz!
Eiə ki bəjyüdn, belədir qajda:
Atanı adından sənə nə fajda?

Sən, aslanlar kimi, keç çəbhələrdən,
Jafnız hünərinin balası ol sən!
Səadət kamalla yetişir başa,
Xalqa hörmət elə, ədəblə yaşa.
Başına əlsənə düşdüjy zaman
Qulaq as, gör sənə nə deşir viçdan.
Öz adına lajyq işlər gör ki, sən,
Axyrda utanma xəçalətidən.
Oqu! sözlərimə yaxşy qulaq as:
Ata nəsihəti fajdasız olmaz.
Yaşa, mərifətlə bax bu aləmə!
Dynjada heç kəsə ölym istəmə!
Demirəm hiləgər, viçdanə dar ol,
Hal bilən, hal dujan bir sənətkar ol!
Həkimlik, yaxşylyq yaşasa qoşa,
Səni də sevdilər, qaldyrag başa.
Həjat da, ölym də, qul olar sana,
Səadət və şəhrət düşər rəjynə.
Bir elim öyrənmək istədikdə sən,

Calbş ki, hər şeyi kamil biləsən!
Kamil bir palancş olsa da insan,
Jaxşdyr jarymşyq paraqşylyqdan.
Məndən səjləməkdir, səndən eşitmək,
Bir insan əli boş gəzməsin gərək.

Cevirəni: S. VURUQUN

20 qap.

732

804.382-1

N-77

НИЗАМИ

Издание журнала „ПИОНЕР“

ЦК ЛКСМ Аз

Баку—1939

1939

332